

หลวงปู่เล่าเรื่องในอดีต และเทศน์แม่ชี

หลวงปู่สมชาย จิตวิริโย

หลวงปู่เล่าเรื่องในอดีต

ไม่มีโอกาสได้คุยกันมาเป็นเวลานานแล้ว เนื่องจากว่า
สังขารในระหว่างสิบกว่าวันนี้ให้หลังนี้ อยู่ในเกณฑ์อันตรายมาก
วันนี้ก็รู้สึกว่ามีขึ้นมาก พอมีขึ้นมากตอนคำนี้อาการชักไม่ดีอีก
แล้ว อาการทำท่าว่าจะฟุบลง กำลังอ่อนลง การหายใจผิดเข้า
แล้วก็ปวดหัว คือมันเป็นอยู่ที่คอหอยนี้ มันเป็นอยู่ที่คอหอยนี้
มันเหมือนกับว่ามันยุบได้ มันพองได้ พอมันพองขึ้นมา มันก็มา
เบียดเอาประสาท แล้วก็ปวดศีรษะ เวลาคุยนี้ มันคุยไม่ค่อย
ชัดเจน มันออกมาเป็นท่อนเป็นกลาง บางทีก็ออกมาเป็นลม
เสียงไม่ออก แล้วก็เสียงแต่งให้ไม่ได้ คือพอพูดได้ บางทีก็ฟังไม่
ค่อยได้ศัพท์เพราะว่ามันมีสิ่งบังคับอยู่ที่คอหอย จึงทำให้คุยไม่
ค่อยจะสะดวก ฟังไม่ค่อยได้ศัพท์แสง อันนี้เป็นปัญหาอยู่

ปีนี้เราจำพรรษาอยู่ด้วยกันมา ก็จนจะพ้นพรรษาแล้ว ก็
เลยอีกแค่สองสามวัน ก็เป็นอันว่าหมดฤดูพรรษา วันสุดท้าย
เสียตายที่สุดที่ไม่ได้มาฟังคำสัตยาธิษฐานของคณะญาติโยมว่า
ผู้ใดอธิษฐานอะไรบ้าง ก็รู้สึกเสียตาย แต่ก็พยายามฟัง นั่งฟังอยู่
นั้นแหละ เสียงมันก็ขึ้นไปถึงเหมือนกัน แต่ไม่ค่อยชัดเจนนัก แต่
บางศัพท์บางคำก็ฟังได้ชัดเจนมาก บางศัพท์ก็ไม่ค่อยชัดเจน ก็
สาธุๆอยู่ข้างบนโน้น อยากลงมานะ อยากลงมา อยากลงมาฟัง
ใกล้ๆให้มันชัดเจน ก็จะได้สาธุด้วยกัน อนุโมทนาเพื่อบุญเพื่อ
กุศล

แต่นี้สังขารร่างกายก็ไม่ค่อยสมประกอบนัก หักโหมก็มาก
เกินไปนัก งานที่เราทำอยู่ก็คงไม่สำเร็จ สังขารมันก็คงจะพังไป
เสียก่อน ก็เลยต้องถนอมเค้าบ้าง แม้แต่วันนี้การนั่งภาวนานี้ จะ
นั่งได้หรือเปล่า นี่ยังเป็นปัญหา เพราะตอนนี้คอตีบมากขึ้น
หายใจไม่สะดวก ก็รู้สึกปวดศีรษะมึนงง อันนี้ตอนนี้กำลังเป็น
มาก บางทีอาจจะคุ้ยกันแล้วก็จะหลับไปพัก เพราะมองดูแล้วว่า
สังขารนี้ชักจะแย่ไปหน่อยหนึ่ง

ปีนี้ก็นับว่าเป็นปีที่เรามีความสะดวกสบาย ถึงแม้จะมี
ปัญหาบ้างเล็กน้อย ก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่โต ไม่ใช่เรื่องยุ่งยากนัก
ก็นิดๆหน่อยๆ เป็นเรื่องธรรมดา แต่ส่วนมากแล้วก็รู้สึกว่ ปีนี้
เป็นปีทีสะดวกสบายทีสุดสำหรับพวกเราที่อยู่ด้วยกัน คณะแม่
ขาวนางชีและคณะผู้ปฏิบัติร่วมกันก็ไม่ได้ก่อความยุ่งยากอะไร
ขึ้นมาให้เป็นอริกรรม จนกระทั่งมีการประชุมสงฆ์ ก่อความ
ยุ่งยาก อันนี้ก็ไม่มี ก็เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจว่าคณะแม่ชีและผู้
ปฏิบัติธรรมทั้งหลายก็เห็นอกเห็นใจครูบาอาจารย์

ปกติแล้วเท่าที่อยู่กับครูบาอาจารย์มา เมื่อเข้าเฝ้าประวัติ
ความเป็นมา คือในระหว่างที่ไม่ค่อยสบายคราวนี้ ก็พยายามคิด
ย้อนหลังในเรื่องความเป็นมาของชีวิต ตั้งแต่สมัยเป็นเด็กที่รู้
เพียงสามา พอจำความได้ ก็พยายามอ่านทั้งทางที่ดีและทางที่
ชั่ว ทั้งทางที่น่าเสียใจดีใจ ทั้งทางที่ได้รับรางวัลและลงโทษ
เรื่อยมาเป็นลำดับๆ จนกระทั่งอายุเข้า ๒๐ ก็ได้มาบวชเป็น
สามเณร พอเป็นสามเณรแล้ว ความยุ่งยากในระหว่างอยู่จำ
พรรษาปีนั้น มันมีอะไรบ้าง

ก็ไล่ไปเรื่อย เรื่อยๆ จจนกระทั่งมาถึงปัจจุบัน อันนี้
เรียกว่าติดตามประวัติของตัวเองก็นึกอยากจะเขียน อยากจะ
เขียนบทความเป็นตัวหนังสือ ให้มันเป็นเล่มใหญ่ๆ ขึ้นมาซักเล่ม
หนึ่ง ให้คนได้อ่านชีวิตคนๆ หนึ่งซึ่งเกิดมา มีทั้งความสุขและ
ความทุกข์ มีทั้งความดีและความชั่ว จจนกระทั่งพวกเราได้มา
ทราบข้อเท็จจริงในความเป็นอยู่ที่เราดำเนินสืบกันมาอย่าง
ปัจจุบันนี้ มันก็น่าเขียน น่าเขียนให้พวกเราได้อ่านกัน ให้อนุชน
รุ่นหลังได้อ่าน ชีวิตความเป็นมาของคนๆ หนึ่ง ซึ่งได้สร้างความคิด
และมีสิ่งกระทบกระเทือนอะไรบ้าง อันเนี่ย อยากให้พวกเราเนี่ย
ได้อ่านทบทวนเพื่อความทรงจำอีกทีหนึ่ง อันนี้คิดเหลือเกิน
เวลานี้คิดมาก บางคืนนอนไม่หลับทั้งคืน เพราะเราจะเริ่มต้นก็
คิดเรื่อยๆ นอนเหนื่อยเราก็ลุกนั่ง นั่งเหนื่อยเราก็นอน ก็
ประมวลประวัติของตัวเองตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตรู้ได้ยงสาสืบมาถึง
ปัจจุบัน

พอมานั่งวิเคราะห์แล้ว แหม บางครั้งบางคราวนี้น่าเศร้า
สลดมากที่สุด บางครั้งบางคราวก็น่าเพลิดเพลิน อันนี้เล่าสู่กัน

ฟัง คือโดยส่วนมากพวกเราที่มีความเกรงใจครูบาอาจารย์ ไปอยู่ที่ไหน สมัยนั้นก็มีกลุ่มติดตามกันอยู่ มีอยู่ ๕ องค์ไม่เคยแตกแยกกัน ไปไหนไปกัน ว่าไฉ่ว่ากัน ติดตามกันอยู่ตลอดเวลา เหตุการณ์ของวัดนั้นครูบาอาจารย์จะมอบให้ พวกเรา ๕ องค์เนี่ยเป็นผู้พยายามแก้ไขปัญหาต่างๆอยู่ตลอดเวลา

และพวกเรานี้ก็พยายามคุยเสมอว่า ครูบาอาจารย์เนี่ย ท่านมีพระคุณกับเรายังไงบ้าง และพวกเราได้คุณความดีจากครูบาอาจารย์อะไรบ้าง แล้วก็มายกย่องสรรเสริญครูบาอาจารย์ที่ท่านมีความประพฤติดีปฏิบัติชอบ และมีความเมตตาอารีต่อพวกเรา พร้อมทั้งสอนธรรมะภาคปฏิบัติให้กับพวกเรา พวกเราจะพยายามดึงเอาพวกเกเรๆนะ มันมีอยู่ทุกแห่ง ดึงเอามาสอนอธิบายอะไรต่ออะไรให้ฟัง เพื่อต้องการอยากจะให้บรรดาพวกเกเรทั้งหลายเหล่านั้นได้เข้าใจคุณค่าของครูบาอาจารย์ และให้รู้เจตนาของพวกเราที่มีต่อครูบาอาจารย์ อันเนี่ย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานอันเนี่ยเป็นงานประจำมีอยู่ตั้งแต่วันบวช บวชเข้ามาก็ได้รับงานอันนี้เลย ตั้งแต่ยังไม่บวชก็เป็น

ผู้ปกครองคน คือหลาน พ่อก็ตาย แม่ก็ตาย ไม่มีใครซึ่งเค้าจะ
พึ่งพาอาศัยได้แล้ว เพราะพ่อก็ไม่มีแม่ก็ไม่มี ตัวเองคนเดียว
เสมือนหนึ่งพ่อเขาด้วย แม่เขาด้วย จะต้องอุปการะเด็คนั้นด้วย
อันเนี้ยมันเป็นสิ่งที่มาคิดวิเคราะห์แล้ว เป็นผู้ปกครองตั้งแต่สมัย
เป็นเด็ก อายุยังน้อยจนกว่าเด็กเหล่านั้นได้เข้าโรงเรียน คนพี่เค้า
แต่งงานเสร็จ มอบหมายงานทั้งหลายเหล่านั้น ให้กับพี่เสร็จก็
เลยออกมาบวช ก็ถือว่าได้เป็นผู้ปกครองตั้งแต่สมัยอายุยังเยาว์

จนกระทั่งมาบวช ปีนั้นเป็นสามเณร สามเณรทั้งหลายมี
๒๕ รูป ท่านอาจารย์มอบหมายให้เป็นผู้บริหารทั้งหมด แล้ว
บรรดาเณรเหล่านั้นก็ล้วนแต่เณรใหญ่ๆ เป็นผู้มีความรู้ นักธรรม
เอก นักธรรมโท นักธรรมตรี ส่วนใหญ่ได้นักธรรมกันทั้งนั้น
ตัวเองฟังจะบวช แม้แต่สวดมนต์ก็ยังไม่ได้ แต่อาจารย์ก็เรียกมา
แล้วก็แต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าผู้บริหารเณรทั้งหลาย แหม อันนี้เป็น
สิ่งที่น่าท้อใจที่สุด แต่ในเมื่อครูบาอาจารย์เห็นว่า เราเป็นคนดี มี
ความสามารถ ซึ่งพอที่จะปกครองพระเณรได้ เราก็ยอมรับด้วย

ความภาคภูมิใจ ก็อุทิศสำหรับพยายามทำตลอดพรรษา แทบจะอีก
เลือดตายเหมือนกัน แหม มันยุ่งจริงๆ ยุ่งมาก

ทีนี้ต่อมาไ้เรื่องที่น่าเศร้าสลดที่สุดก็คือการแสวงหาพระ
อรหันต์ การแสวงหาพระอรหันต์นี้ไม่ใช่ของง่าย มันเป็นเรื่องยาก
มาก แต่ในเมื่อเราไปเจอพระอรหันต์แล้วเนี่ย มันบอกไม่ถูก
ความภาคภูมิใจ ความดีใจ มันบอกไม่ถูก เพราะเราเนี่ย
แสวงหาพระอรหันต์เนี่ย เกือบจะท้อใจเกือบจะกลับบ้าน กลับ
บ้านก็คือสึกลูกเดียว คืออยู่ไม่ได้เนื่องจากว่าถ้าเราไม่ได้พระ
อรหันต์เป็นตัวอย่างในข้อปฏิบัติแล้ว เราจะไปดูปุณฺณ
ด้วยกันเนี่ย ประพฤติปฏิบัติให้ได้คุณธรรมขั้นสูงนี้ เป็นไปได้
ยากและไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้ด้วย ถ้าไปเจอพระอรหันต์ เรา
เชื่อว่าท่านนี้แหละคือพระอรหันต์ ท่านผู้นี้ได้ประพฤติปฏิบัติ
อย่างนี้จึงได้คุณธรรมขั้นนี้ จึงสมควรยกย่องเป็นพระอรหันต์
ท่านจะได้ประสิทธิ์ประสาทข้อปฏิบัติอันนั้นให้กับเรา เราก็จะได้
ประพฤติปฏิบัติ เราก็ได้คุณธรรมเหมือนกันกับท่าน ถ้า
ไม่อย่างนั้นเราก็ไม่มีโอกาสที่จะเป็นได้ เพราะเราเป็นสาวกวิสัย

ไม่ใช่สัพพัญญูพุทธวิสัย ไม่ใช่ปัจเจกวิสัย เพราะฉะนั้นจึงจำเป็น
จะต้องแสวงหา

ในเมื่อเราแสวงหา ไปตรงไหน ตรงไหนเขาถือว่าเป็นพระ
อรหันต์ มันพระอรหันต์อยู่ที่ปากเท่านั้น ปากนะมันพูดได้เป็น
พระอรหันต์ อวดตัวเองเป็นพระอรหันต์ อวดตัวเองเป็นผู้หมดจด
จากกิเลส แต่แท้ที่จริงแล้วตัวเองเนี่ย ไม่ได้หมดจดจากกิเลสเลย
ไม่มีคุณธรรมเลย ไปจำขี้ปากคนอื่นมาคุย ไปท่องตำรามาอวด
กันเท่านั้น เป็นคุณสมบัติของผู้อื่นทั้งนั้น ไม่ใช่ของตัวเองเลย ใน
เมื่อไปอยู่ด้วย มองแล้วไม่ไหว ก็ต้องออกเดินทางต่อ

แสวงหาจนอ่อนใจ เกือบจะตัดสินใจกลับบ้านอยู่แล้ว ยัง
เหลือด้านเดียว ด้านเดียวเป็นด้านสุดท้ายคือหลวงปู่มั่น ภูริทัต
ตเถระเท่านั้น ถ้าเกิดเข้าไปถึงสำนักหลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระ ยัง
เป็นอยู่อย่างที่เราเห็นมา ตามรายทาง เราก็กลับลูกเดียว กลับ
ถึงบ้านละก็ สึก คืออยู่ไม่ได้ ลงความเห็นคำเดียวว่าสึก จะอยู่ไป
ทำไม มือเราก็มืด ตีนเราก็มืด สติปัญญาของเราก็มืด เราหาเลี้ยงหา
อาत्मภาพดีกว่าเราจะต้องเบียดเบียนสังคมเค้า ถ้าเราอยู่ไม่มี

ศีลไม่มีธรรม ไม่มีคุณธรรม ไม่มีสิ่งที่พอใจ ซึ่งจะทำให้เราอยู่ อยู่
ไปทำไม ไปอาศัยผู้อื่นเลี้ยงชีพ มันใช้ไม่ได้! เราไม่อยู่ ก็ตัดสินใจ
สึก! คำเดียวคือสึก มีแค่นั้น เอาหละ ด้านสุดท้าย เราเข้ากัน

แต่แล้วพอเข้าไปถึงด้านสุดท้าย สมความปรารถนา พอเข้า
ไปถึงหลวงปู่มัน ภูริทัตตเถระแล้วเนี่ย ใจยอมรับทันทีว่า เออ ผิด
ผิดจากที่เราเห็นมา ยิ่งเราเข้าไปอยู่ ยิ่งนานเท่าไร ความดียิ่ง
แสดงออกมากขึ้นๆทุกที ไม่ใช่ความชั่วแสดงออก เหมือนอย่างที่เรา
เห็นมา มีแต่ความดีแสดงออก ความชั่วไม่มี เราเห็นแล้วเรา
กลัว กลัวอะไร กลัวจะปฏิบัติตามท่านไม่ได้ เอาเพียงแค่กิริยา
นอกที่ท่านแสดงเนี่ย เราสามารถแสดงกับท่านได้มัย มันไม่มี
ทางเป็นไปได้ ร้อยหนึ่งจะได้ชักนัยหนึ่งยังลำบาก ท่านประเสริฐ
ที่สุด! มองทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกกิริยาอาการ ไม่มีอะไรที่จะน่าติได้
เลย น่าเลื่อมใสจริงๆ น่าบูชาจริงๆ

ก็มอบกายถวายชีวิตแก่ท่าน กราบเท้ากราบดินขอถวายตัว
เสมือนหนึ่งดินของท่านหรือเสมือนหนึ่งมือของท่าน หรือเสมือน
หนึ่งผ้าเช็ดเท้า สุดแล้วแต่ท่านจะเช็ดจะเหยียบ สุดแท้แต่ท่าน

จะใช้ให้ปฏิบัติอะไรไปตรงไหนจะไม่มีคำว่าขัดข้อง ยินดีสนอง
ตามเจตนาทุกอย่าง ขอถวายปวารณา อันนี้ ที่อยู่ของท่านทำ
อย่างนั้นเพราะว่าการแสวงหาพระอรหันต์นี้มันยากเหลือเกิน ใน
เมื่อเราไปเจอแล้ว เราก็ต้องยอมทุกอย่าง ถวายแม้แต่ชีวิตจิตใจ
ยินดีประพฤติปฏิบัติตามโอวาทที่ให้ทุกอย่าง

คำสอนของท่านทุกคำเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ล้วนแต่เป็น
อุบายที่จะขุดเกลากิเลส ล้วนแต่เป็นอุบายที่จะทำลายภพชาติ
ของจิต ล้วนแต่เป็นอุบายวิธีที่จะทำลายความชั่วที่มีอยู่ให้หลุด
พ้นออกไป ล้วนแต่เป็นอุบายวิธีที่จะป้องกันความชั่วที่ยังไม่เกิด
ไม่ให้เกิดขึ้นทั้งนั้น ฟังแล้วมันซาบซึ้ง ฟังแล้วมันน่าตื่นเต้น และ
ไม่ใช่ท่านพูดได้อย่างเดียว ท่านทำได้ชะด้วย อันนี้สิ ไ้คนเรา
มันพูดได้ แล้วมันทำไม่ได้เนี่ย อันนี้มันยากเหลือเกิน แต่พูดได้
ด้วย ทำได้ด้วยเนี่ย แหม มันหายากเต็มที

เนี่ย เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่าเป็นผู้มีโชคดีเหลือเกินจึงได้ไป
เจอพระอรหันต์เข้า แต่ก็มีโชคร้าย ถูกขอร้องให้ออกจากพระ
อรหันต์ ให้ออกแสวงหาการบำเพ็ญด้วยลำพังตนเอง แหม เราก็

มีความปรารถนาเหลือเกิน แต่ในเมื่อมาเห็นแล้ว มาถึงแล้ว
น่าจะปล่อยให้เราได้ศึกษาได้ซักสองสามปี ไม่มากนัก ได้ซัก
สองสามปีเราก็พอใจ แต่แล้ว อยู่ประเดี๋ยวประด๋าว ขอร้องให้
ออก บอกว่าพระอยู่ข้างนอกมีเยอะจะต้องเข้ามาศึกษาปฏิบัติ
เหมือนกัน ถ้าเรามาอยู่อย่างนี้ คนอื่นเค้าจะเข้ามาก็ลำบาก

แหม แค้นเลยที่เดียว แค้น หายใจไม่ออก แค้น คอตีบน้ำตา
ร่วงเลย บอก โอ้โฮ มั่นกรรมเวอร์อะไรเรา เราเกิดมาชาตินี้ ทำไม
มั่นกรรมเหลือเกิน มั่นเวอร์เหลือเกิน เกิดมาแม่ก็ตายจาก พ่อก็ไป
มีเมียใหม่ เราก็พึ่งพาอาศัยคุณตา คุณยาย คุณป้า คุณลุง แทน
พ่อแทนแม่ อยู่อย่างแสนลำบาก เพราะจะต้องประพฤติตนให้
เป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นที่น่าเลื่อมใส เป็นที่น่านำสงสารของ
บรรดาผู้ที่เราไปอยู่ได้ร่วมเงา หรืออยู่ในอ้อมอกของท่าน เราต้อง
ประพฤติปฏิบัติทุกอย่างที่ท่านเห็นว่าเป็นของดี ความชั่วเราจะ
พยายามเว้นทุกอย่างโดยไม่ให้ท่านตำหนิได้ มันก็แสนที่จะ
ลำบาก เพราะมันฝืนใจอยู่ตลอด แหม ทำไมมันช่างกรรมถึง
ขนาดนี้

ในเมื่อเรามาเจอของดีแล้วเนี่ย เอื้อมมือจะถึงอยู่แล้วเนี่ย
มันเห็นแล้ว มันเห็นแล้วเวลานี้มันเห็นแล้ว มันเห็นทางที่จะก้าว
เข้าไปสู่ความเป็นพระอรหันต์แล้ว มันอยู่ในเอื้อมมือเท่านั้นเอง
เนี่ย เอื้อมมือนี้ก็ถึงแล้ว แต่แล้วมันกรรมเวรอะไรซึ่งมาตัดบทตัด
รอน ถูกขับไล่ออกไป คิดแล้วมันก็เกิดแค้นอยู่ในใจอยู่
ตลอดเวลาว่า มันกรรมเวรอะไร แล้วก็มานึกถึงผู้ที่ไล่ออกไป ก็
ว่าเขาเหล่านี้แหละประเสริฐกันแค่ไหนนัก ทำไมมาอยู่กับองค์
พระอรหันต์แท้ๆจึงไม่มีนิสัยเหมือนพระอรหันต์เอาเสียเลย มี
นิสัยเหมือนอัมมพัลลเนี่ย เค้าเรียกอัมมพัลลเบอร်หนึ่งในวัด

เนี่ย เล่าเรื่องประวัติเก่าให้ฟังว่า มันตื่นตันใจ เรื่องหนึ่ง
ต่อจากนั้นไป ก็มีอีกเรื่องหนึ่ง ในเมื่อนานไปๆแล้วก็ ค่อยๆจาก
ค่อยๆห่าง ครูบาอาจารย์ท่านก็จากไป ก็ไปพึ่งพาอาศัยครูบา
อาจารย์องค์อื่นๆ ดีบ้างชั่วบ้าง ท่านให้ความอบอุ่นบ้าง ได้รับ
ลงโทษบ้าง สारพัด จนกระทั่งมาถึงครูบาอาจารย์ท่านหนึ่ง เป็น
ครูบาอาจารย์ที่เคารพรักสักการบูชาที่สุด รองจากหลวงปู่มั่น
ภูริทัตตเถระลงมา ก็ได้แก่พระอาจารย์สีลา อิศุสโร นี่ก็มานั่งคุย

กับครูบาวิ บอกว่า เป็นครูบาอาจารย์ที่เราเคารพเลื่อมใสที่สุด
เพราะท่านเป็นผู้ที่เรียบง่ายที่สุด

อยู่ด้วยกันมาเป็นเวลานาน เข้าๆออกๆ ออกพรรษาแล้วขึ้น
ภูวาว กลับลงมาจำพรรษากับท่าน บางทีก็อยู่กับท่านนานๆ
คำพูดแม้แต่คำหยาบช้าคำหนึ่งก็ไม่มี ท่านใช้คำพูดสุภาพ
เรียบง่าย กิริยาอาการลูก เหิน เดิน นั่งก็เรียบง่าย หมายความว่า
ว่าง่ายๆ คำว่าโทษะเนี่ย ไม่มีเลย ใครจะทำยังงี้ก็แล้วแต่ พระ
เณรจะยังงี้ก็แล้วแต่ มองดูแล้วพระเณรของท่านดูไม่ได้เลย แต่
ท่านไม่แสดงอาการอะไรเลย หงุดหงิดก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี บ่นก็ไม่มี

มีแต่เรานะสิมันแยะ แยะเพราะอะไร มันหงุดหงิด มันรำคาญ
มันสารพัดสารพันที่มันจะเกิดขึ้น ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น เราเดิน
จงกรมอยู่ดีๆ ขโมยข้างหลังเอาขาไปเกะขากัน ล้มลงไป คาง
ไปกระแทกกับพื้น พื้นก็กระทบกับปาก เลือดไหลอาบออกมา
มานั่งซึม แค้นอยู่ในใจ ถ้าเราจะทำอะไรลงไป เราก็มาถาม
ตัวเองว่า เราทำเพื่ออะไร อันนี้เราตั้งปัญหาถามตัวเองว่าเราทำ

เพื่ออะไร เราามาเพื่อคุณธรรมไม่ใช่หรือ แล้วเราจะมาประพฤติ
ความชั่วได้ยังไง คิดบ้างก็ยอมลงไป เอ้า พอจิตมันยอมลงไปก็
มาคิดอีกว่า ญาติพี่น้องทุกคนไม่ได้มาเกี่ยวข้องกับความ
ประพฤติของเรานะ แต่ถ้าเราทำอะไรไม่ดีลงไปนี่ ญาติพี่น้อง
ของเราทุกคนนี้เสียอกเสียใจ ได้รับความกระทบกระเทือน
ด้วยกันทั้งหมด แต่แล้วญาติพี่น้องทุกคนเนี่ยเค้าไม่ได้มา
เกี่ยวข้องกับความประพฤติชั่วของเรานะ เพราะฉะนั้นเราอย่า
ประพฤติชั่วนะ ว่าตัวเอง ใจมันก็ยอม

คือความโมโห ความรู้สึกเสียใจที่เค้าทำให้เราเจ็บเนี่ย
มองเห็นตัวเขาเท่าตัวมดเท่านั้นเอง ไม่ได้มองเห็นเท่าคน
มองเห็นเท่ามด คิดว่าไม้ชักดันหนึ่งขึ้นมาเนี่ย ตีท้ายทอยเข้าไป
ทีเดียวนะ คิดว่าคงไม่เป็นคนแล้ว ต้องเป็นผี แต่แล้วในเมื่อเรา
หวนมาคิดอย่างที่ว่านี้ ใจมันก็อ่อน ทำไม่ได้

ที่นี้ก็มีตออยู่ตอหนึ่ง เป็นที่นั่งสมาธิ นั่งสมาธิดีๆ กำลัง
เพลินๆ เข้ามาข้างหลัง ฮะ! มาฉลัก ความตกใจ พ่อพระคุณ
เหมือนฟ้าผ่า แหม บอกว่าไม่รู้จะเอายังไงดี แต่ครูบาอาจารย์นี้

แสนดีที่สุด ไม่เคยบ่นรำคาญ แต่ไฉ้พวกเลวๆทั้งหลายเหล่านั้น
เนี่ย

ทีนี้ต่อมา ก็มาคิด คิดว่าเราเนี่ยจะต้องจากอาจารย์ของเรา
ถ้าเราไม่จากเนี่ย เราก็ไม่มีโอกาสที่จะบำเพ็ญเป็นไปได้อีก ก็ขึ้นไป
กราบ ขึ้นไปกราบท่าน ไปกราบท่านเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นวดขา
นวดแข้งปฏิบัติ ปฏิบัติท่านตามธรรมเนียมของพระกรรมฐานนี้
พอครูบาอาจารย์ขึ้นกุฏิก็ต้องหลังไหลขึ้นไป จะต้องไปนวดขา
นวดแข้งปฏิบัติเนี่ย กินเวลาประมาณบางที่หกทุ่ม ตีหนึ่ง ถึงจะ
ได้หยุด อันนี้เป็นประจำทุกแห่ง เค้ายเรียกว่ากิจวัตรประจำวัน
ของพระที่ถือนิสัยต้องปฏิบัติอย่างนั้น เราก็ขึ้นไปนวดขานวด
แข้ง ท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านก็บอกว่า “เอาหละ สมควร
เวลาแล้ว” พอบอกว่า “เอาหละ สมควร เวลาแล้ว” ท่านก็ลุกขึ้น
ทุกวัน เราก็กราบ พอกราบเสร็จแล้วก็กลับขึ้นไปพัก

แต่วันนั้นพอกราบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ได้กลับไป คือกราบ
เรียนท่านว่า เกล้ากระผมจะต้องขอลาครูบาอาจารย์ออกไป
บำเพ็ญโดดเดี่ยวซักพักหนึ่ง จะกินเวลาเท่าไรหรือนั้นก็สุดแล้วแต่

ความดี ถ้ากระผมสามารถประพฤติปฏิบัติมอสงสภาพความเป็นจริงของโลกได้ ใจยอมรับสภาพสามอย่าง ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความเป็นอนัตตา ยอมรับจริงๆ! จินใจของกระผมนี้เชื่อมั่นได้ว่า กระผมไม่มีโอกาสที่จะสึกได้แล้วเนี่ย กระผมจะหวนกลับมาอุปัฏฐากครูบาอาจารย์อีกต่อไป เพราะกระผมไม่มีใครอีกแล้วที่กระผมเลื่อมใสกราบไหว้บูชาเกินกว่าพระเดชพระคุณครูบาอาจารย์รองจากหลวงปู่มั่นลงมาก็มีแค่นี้เอง ซึ่งกระผมเคารพที่สุด นอกนั้นแหละก็ มีหลวงปู่หล้า ถ้าแม่มด(?) เป็นองค์ที่สาม รองจากหลวงปู่มั่นลงมา เพราะฉะนั้นพระเดชพระคุณนี้เป็นองค์สอง นอกนั้นกระผมอยู่ด้วยทุกองค์มาเลย ให้กระผมมีความเคารพนับถืออย่างนี้ไม่มี แต่เคารพก็เคารพอยู่ แต่มันน้อยเปอรเซ็นต์ ไม่เหมือนครูบาอาจารย์นี้

พอพูดจบ ท่านไม่พูด ท่านนั่งก้มหน้า ท่านนั่งก้มหน้าโดยไม่พูดอะไร ก็คิดว่าครูบาอาจารย์เนี่ยหวังพึ่งพาเรา เราจะต้องถวายความสะดวกสบายกับท่าน เป็นผู้อาสารับรองป้องกันพวกอุ่นวยทั้งหลายเหล่านั้นไม่อุ่นวยเกินขอบเขต ถ้าขาดพวก

เราหำองค์เนี้ย ใ้พวกวุ่นวายทั้งหลายเหล่านี้นั้นจะก่อความวุ่นวายมากขึ้น วัดจะเสื่อมทรุด ความเสื่อมใสศรัทธาของชาวบ้านจะน้อยลง ความเป็นอยู่มันจะแย่ ท่านเองคงจะไม่มีความสุข คิดว่าท่านคงคิดแบบนี้ ก็เกิดความสงสัย ก็นั่งก้มฟังอยู่อย่างนั้น ฟังคำตอบว่าท่านจะตอบว่ายังไง พอฟังแล้วก็ยิ่งคิดก็ยิ่งสงสัยท่าน แน่นคอหอยขึ้นมา ทนไม่ไหว น้ำตาหยดหลายหยดเต็มที จนต้องเอาผ้าอังสะมาเช็ดน้ำตาตัวเอง (เทปขาดตอน)

...ก็ออกเดินทางกลับ นอนไม่ได้ทั้งคืน คิด พยายามคิด คิด ยังไงก็ไม่ตกลงใจ อยู่จนอาทิตย์หนึ่ง นอนไม่ได้เลย ทั้งกลางวันและกลางคืน ก็เดินจงกรมภาวนาอยู่ตลอด ก็ถูกพวกมารทั้งหลายเหล่านั้นมันก็รังควาญก่อวุ่นอยู่ตลอดเหมือนกัน ก็ยิ่งทำให้อยากออกไปบำเพ็ญมากขึ้น พอครบเจ็ดวันก็ขึ้นไปกราบท่านอาจารย์ นวชา พอนวชาเสร็จเรียบร้อยแล้วก็กราบอีกอย่างเดิมว่า

“เกล้ากระผม เห็นจะต้องจากครูบาอาจารย์แล้ว กระผมอยู่ไม่ได้”

ท่านถามขึ้นว่า “ขัดข้องเรื่องอะไรหรือ ผมจะช่วยให้ไหม”

ก็บอกว่า “กระผมไม่สะดวกในการบำเพ็ญ เวลานี้กระผมต้องเข้าไปอยู่ในป่าช้า ฝนตกก็ต้องเปียกหมอกเหม็นกอยู่ทั้งคืน เดี๋ยวจกรมแล้วก็นั่งอยู่ที่นั่น บางทีก็ต้องเอากลดไปกางอยู่ที่นั่น กระผมจะเอาของมาเก็บที่กุฏิได้เท่านั้น กระผมทรมานใจเหลือเกิน ไม่มีความสะดวกต่อการบำเพ็ญเลย เพราะฉะนั้น กระผมจะต้องจากครูบาอาจารย์ ไปสู่สถานที่สงบ ขอเร่งบำเพ็ญจนให้กระผมได้คุณธรรมสามอย่าง แค่นี้กระผมพอใจแน่ใจว่ากระผมไม่สึกหละ แล้วกระผมก็จะกลับมาปฏิบัติครูบาอาจารย์อีกต่อไป”

ท่านเกิดไม่พูดอีกต่อไป นั่งซึม ก็ไม่รู้จะว่าไง คอหอยมันก็ตีบตันขึ้นมา น้ำตาก็ไหลหยดอีกอย่างเดิม ไม่รู้ว่าจะเอาไงดี คือท่านดีเหลือเกิน ท่านดีท่านประเสริฐ ประเสริฐจนเราเนี่ยจะไปฝืนอะไรท่านไม่ได้ ท่านดีจริงๆ ประเสริฐจริงๆ จะเอายังไงกันแน่

นั่งอยู่ประมาณครึ่งชั่วโมงว่าท่านจะพูดว่ายังไง พอได้ครึ่งชั่วโมง
ท่านเอ่ยวาจาขึ้นมาว่า

“เอาอย่างนี้ดีมัย ผมว่า ให้ไปอยู่บ้านกุตเรือ เพราะว่าจากนี้
ไปไม่สู้จะไกลกันเหลือเกิน แล้ววันอุโบสถ อุโบสถหนึ่งก็มาทำ
อุโบสถร่วมกับผม ทุกสัปดาห์วัน ให้เราได้เห็นหน้ากันทุกสัปดาห์วัน
ขัดข้องธรรมะด้วยประการใด เราจะได้คุยกัน”

ก็มานั่งคิด คิดแล้วก็หันมาถามหมู่ ว่าไง นี่ท่านครูบา
อาจารย์ท่านเสนอมาอย่างนี้ เราจะว่าไง เพื่อนสี่องค์นั้นบอกว่า
ตกลง เอ้า ตกลงก็ตกลง

ตกลงก็บอกท่านว่า “ตกลง กระผมเอาอย่างนั้นแหละดี
แล้ว”

“เออ ดีแหละ บางทีผมอาจจะไปอยู่ด้วย” บอกว่า “ถ้าผมไม่
ไปก็ต้องมาทำอุโบสถทุกวันอุโบสถ หรือถ้าไม่อย่างนั้นผมต้อง
ไปอยู่ด้วย อาจเป็นเดือนสองเดือน”

ก็เป็นว่าตกลง เราก็ไปอยู่ที่นั่น บ้านกุตเรื่อนั้น ก็ไปเดิน
จงกรมภาวนาบำเพ็ญกันอยู่ ณ สถานที่นั้น ปีแรกไปจำพรรษาที่

บ้านโคกกุดเรือ ที่หลวงปู่หาญอยู่นั้น ปีต่อมาก็มาอยู่ที่บ้านกุดเรือใหญ่นี้ วนเวียนกันไปกันมา ท่านครูบาอาจารย์นี้ท่านก็มาหาเรา มาอยู่ด้วย ทีละสองสามเดือนท่านก็กลับ คือเราคุยธรรมะ มันถูกคอกัน คือคุยแล้วมันเข้าใจ ท่านบอกว่า ท่านก็อยู่กับหลวงปู่มัน อยู่กับหลวงปู่เสาร์ มาเป็นเวลาสิบ ยี่สิบปี ก็ฟังธรรมะปฏิบัติมาตลอด แต่ในเมื่อเรามา นั่งคุยกันเนี่ย มันก็คือของเก่าปะแหละ แต่มันทำให้เกิดความกระจ่างในข้อปฏิบัติขึ้น มองชัดเจนมากในรูปข้อปฏิบัติว่า การดำเนินอย่างเนี้ยเป็นการทำลายกิเลส เป็นการทำลายภาพของจิต แล้วก้าวเข้าสู่มรรคผลได้จริงๆ มันมองชัดขึ้นทุกทีๆ

เพราะฉะนั้นเราอยู่ด้วยกันก็เพื่อจะได้รักษาธรรมะซึ่งกันและกัน และเห็นท่านเดินจงกรมนั่งสมาธิไม่ค้อยหลับค้อยนอน ผมก็ต้องเร่งของผม ไม่ค้อยหลับค้อยนอน ก็ได้ความดีสูงขึ้น ในเมื่อพวกท่านจากไปเนี่ย พวกนี้ก็ไม่ค่อยทำอะไรกันเลยเนี่ย ผมทำอยู่คนเดียวกระดูกกระเด็ก มันก็ดูอะไรอยู่ เราก็ยอม ที่นี้ท่านยอมเสร็จเรียบร้อยดีแล้ว ก็ดำเนินกันอยู่นั้นพักหนึ่ง ก็มา

กราบลาท่านอีกทีว่า "กระผมจะต้องขออนุญาตออกไปบำเพ็ญ
อยู่ทางอำเภอท่าบ่อ ครูบาอาจารย์จะว่ายังไง" ท่านก็นั่งไม่พูด
เหมือนกันอีก นั่งซึม เราก็นั่งคอยฟังคำตอบถึงครึ่งชั่วโมง ท่านก็
ให้คำตอบว่า

“นิมนต์เถอะ เพื่อคุณธรรม เพื่อความสำเร็จมรรคผล ขอ
นิมนต์เถอะ เอาให้ดีที่สุด”

ก็บอกว่า “ครับกระผม”

เสร็จแล้วก็ออกเดินทาง ก็เป็นว่าไปอยู่ที่วัดของหลวงปู่มั่น
เรียกว่า วัดพระงามศรีมงคล เป็นฐานทัพของไทย ที่ไทยไปตั้ง
ฐานทัพที่จะไปตีพวกฮ่อ ฮ่อมันตั้งฐานทัพอยู่ที่วัดพระเจ้าองค์
ตื้อ ยึดวัดพระเจ้าองค์ตื้อเป็นฐานทัพ ทางเราก็ยึดวัดพระงามศรี
มงคล สมัยนั้นเค้าเรียกว่าวัดหนองคลอง สมัยก่อนนั้นที่ยกทัพ
ไปอยู่ที่นั่น เราก็ไปอยู่ที่นั่น หลวงปู่มั่นท่านปั้นพระองค์หนึ่งไว้
สวยงาม จึงเรียกว่าวัดพระงามศรีมงคล หลวงปู่มั่นปั้นด้วยมือ
ของท่านเอง สวยมาก ฝีมือของท่านดีมาก สวยจริงๆ จนตั้งชื่อ

ใครก็บอกว่างามๆ จนตั้งชื่อว่าวัดพระงามศรีมงคล อันนี้เล่าสู่
กันฟัง

อันนี้ชีวิตความเป็นมา เรามาเจอครูบาอาจารย์ดีๆ ก็มี
อุปสรรค ในเมื่อมาเจออาจารย์ที่ดีอีกองค์ที่สอง ก็มีอุปสรรค
เกี่ยวแกสิ่งแวดล้อมมันไม่อำนวย คือบริวารของท่านไม่ดี
จนกระทั่งในที่สุดก็ไปเจอหลวงปู่หล้า วัดถ้ำแม่มด เนี่ย โอันี้ก็
ประเสริฐ ประเสริฐรองลงมาอีกองค์หนึ่ง อันนี้ดีที่สุด ก็เป็นว่า
บวชมาชาตินี้ได้ครูบาอาจารย์ที่ดีสามองค์ ยอดเยี่ยมมเลย ดีมาก
อันนี้เล่าสู่กันฟัง

แต่ที่นี้พวกเราเองเนี่ย อยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เรื่องครูบาอาจารย์
เนี่ยพวกเราจะถนอมที่สุดเรื่องน้ำใจ ได้ครูบาอาจารย์ที่ดีแล้วนี้
เราต้องถนอมน้ำใจ อะไรนิดหนึ่งน้อยนึ่งเนี่ย เกิดขึ้นมาเนี่ย เรา
ตื่นสั่น มือสั่น พระเถรทะเลาะกันปึบขึ้นมาเนี่ย กลัวครูบาอาจารย์
จะเห็น กลัวครูบาอาจารย์จะได้ยิน กลัวอย่างที่สุดในชีวิต
จะต้องเอาชีวิตเข้าเป็นเดิมพัน เข้าไปแก้ไขข้อร้อง ต้องขอรับรอง
วอน ต้องเล่าถึงคุณงามความดีของครูบาอาจารย์ให้ฟังทั้งหมด

แล้วขอรับรองขออวยพรว่าอย่าให้มีเรื่องอันนี้กระทบกระทั่งจนถึงใจครู
บาอาจารย์เด็ดขาด

เพราะครูบาอาจารย์เนี่ย ท่านต้องสอนเราทุกวัน ให้ธรรมะ
เราทุกวัน ถึงแม้ท่านไม่ให้ด้วยวาจา ท่านก็ให้ด้วยกิริยาการ
แสดงออกทางกายและการบำเพ็ญ ถ้าเราเป็นผู้มีหูดีตาดี เราจะ
ดูธรรมะหรือฟังธรรมะได้ทุกวัน นอกจากคนโง่ ถ้าคนฉลาด
จะต้องดูกิริยาอาการของครูบาอาจารย์ ดูการรับแขกของครูบา
อาจารย์และการลุก เหยิน เดิน นั่ง ทุกกิริยา ทุกสิ่งทุกอย่างย่อม
เป็นตัวอย่าง คือเป็นการเทศนาอยู่เสมอ ไม่จำเป็นจะต้องมา
เทศน์ด้วยปากไว้อีกๆ ไม่จำเป็น มันไม่จำเป็น

การแสดงธรรมะบางทีไม่ได้ออกจากปากเลย เกิดความ
เลื่อมใสเลยก็มี เช่นตัวอย่างในเรื่องสมัยพุทธกาล พระอัสสชิ
เถระเจ้านี้ เราลองคิดดูก็แล้วกัน พระอัสสชิเถระเจ้าเพิ่งสำเร็จ
ใหม่ๆ เป็นพระอรหันต์แล้วก็บวชใหม่ได้สำเร็จเป็น
เอหิภิกขุอุปสัมปทา แล้วพระอัสสชิออกเดินทางไป เพื่อประกาศ
สังฆธรรม ก็ไปเจอพระสารีบุตร พระสารีบุตรเนี่ยเบื่อความเป็นอยู่

ในโลกอย่างสูงสุด เป็นผู้มีบารมีสูงอยู่ พอมาเห็นพระอัสสชิเถระ
เจ้าเดินมา มองกิริยาอาการแล้วเกิดความเลื่อมใส เลื่อมใสเป็น
อย่างมากที่สุดเพราะว่าตัวเองนี้ยังไม่เคยเห็นสมณะแบบนี้ ไม่
เคยเห็นในชีวิต บรรดาสมณะทั้งหลายในอินเดียเนี่ย หลายกลุ่ม
หลายพวกมากที่สุด แต่สมณะแบบนี้ไม่เคยเห็น ไม่เคยเห็น เกิด
ความเลื่อมใสศรัทธา

พยายามสะกดรอยตาม ท่านบิณฑบาต ตามเลย ตาม
เรื่อยไปเลย ไปไหนไปเลย ถึงไหนถึงกัน จนกว่าท่านจะนั่ง ท่าน
นั่งหรือท่านทำธุระของท่านเสร็จทุกอย่าง เราจะต้องฉวยโอกาส
หรือถือโอกาสเข้ากราบเรียนท่านให้ได้ ก็พยายามติดตาม ก็ตาม
ไปๆ จนกระทั่งไปถึงป่า และมีน้ำ ท่านก็เข้าที่ พอเข้าที่
มองเห็นว่านี่ท่านจะฉันจังหัน สารีบุตรก็หลบมุม หลบมุมรอ
จังหวะ ท่านก็นั่งฉันจังหัน พอท่านฉันจังหันเสร็จเรียบร้อยแล้ว
ท่านก็ลงมาล้างบาตรที่คลอง ล้างบาตรเช็ดบาตรของท่านเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว ท่านก็เอาบาตรของท่านวาง รอจังหวะ สารีบุตร
พรวดออกมาจากป่า เข้าไปหาตั้งเข้าไปเลย กราบ ถามว่า

“ดูก่อนสมณะ ท่านเป็นลูกศิษย์ของผู้ใด ใครเป็นศาสดาของท่าน”

(พระอัสสชิ)บอก “เราเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า คือพระสมณะโคดม”

“พระพุทธเจ้าสมณโคดมนั้น นิยมสอนว่าอย่างไร”

ท่านบอกว่า “आत्मภาพเป็นพระใหม่” ทั้งๆที่ท่านเป็นพระอรหันต์นะ ท่านบอกว่า “आत्मภาพเป็นพระใหม่ ได้ศึกษาน้อย มีความรู้น้อย”

แต่แล้วท่านเป็นพระอรหันต์แท้ๆ ท่านก็ถ่อมตนพูดอย่างนั้น สารีบุตรก็บอกว่า

“รู้น้อยซึ่งศาสดาของท่านสอนนั้น คืออะไร พอจะเล่าให้ฟัง ได้มั๊ยซักน้อยนึ่ง”

“นิดหน่อยได้ แต่มากไม่ได้ เพราะआत्मภาพบวชใหม่”

เสร็จเรียบร้อยดีแล้ว พระอัสสชิก็บอกว่า

“ถ้าอยากจะฟังก็ฟัง เราจะเทศน์ให้ฟัง ศาสดาของเรานิยมเทศน์ว่า สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นเพราะเหตุ ดับไปเพราะเหตุ มีแค่นั้น

ทุกอย่างมันมีเหตุ มันมีผล มันเกิดขึ้นจากเหตุ ดับคือดับจากเหตุ มีแค่นั้น”

ซาบซ่านที่สุด เลื่อมใสที่สุด กราบเท้ากราบตีนขอติดตาม ไปกราบว่าบัดนี้ศาสนานั่นอยู่ที่ใด ท่านจะไปหาศาสนานั้น เมื่อไหร่

“นี่เรากำลังเตรียมจะไปกราบคารวะศาสดาของเรา”

“ถ้าอย่างนั้นขอไปด้วย” จึงได้ติดตามไปด้วย เนีย อันเนีย

เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ในตำนานว่าพระสารีบุตรเนียได้ ยินข่าวว่าพระอัสสชิอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่จะต้องนอนหันศีรษะไป ทางพระอัสสชิอยู่ เค้าวถึงมองว่าทำไมพระสารีบุตรเป็นถึงพระ อรหันต์ เวลานอนไม่มีระเบียบเหมือนชาวบ้านเขา วันหนึ่งหันขา ไปทางหนึ่ง วันหนึ่งหันขาไปทางหนึ่ง หันไปก็หันมา ไม่มีหัวนอน ปลายตีนที่แน่นอน ด้วยเหตุผลคืออะไร ทำไมไม่เหมือนชาวบ้าน เขา

พระสารีบุตรตอบว่า “กระผมมีความเลื่อมใสในพระอัสสชิ เถระเจ้าซึ่งเป็นบูรพาจารย์ (หรือบุพพาจารย์) เป็นอาจารย์

เบื้องต้นของข้าพเจ้า ถ้าข้าพเจ้าไม่ได้พระอัสสชิแล้ว ข้าพเจ้าคง
ไม่เป็นผู้เป็นคนอย่างนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเคารพเลื่อมใส
มาก ได้ยินข่าวว่าท่านอยู่ทิศไหน ข้าพเจ้าต้องหันหัวไปทิศนั้น
เพื่อเป็นการบูชาของข้าพเจ้า”

“ถ้าอย่างนั้น ก็เคารพพระอัสสชามากกว่าพระพุทธเจ้าหละ
ลี”

“ข้าพเจ้าเคารพในพระพุทธเจ้าอย่างสูงสุด แต่ว่าเป็น
อาจารย์ที่สอง พระอัสสชิเป็นอาจารย์ที่หนึ่งของข้าพเจ้า
พระพุทธเจ้าเป็นอาจารย์ที่สอง คือว่าเป็นอาจารย์ที่สองคือ
สามารถให้ธรรมะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ แต่ข้าพเจ้าได้
คุณธรรมเบื้องต้นจากพระอัสสชิ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าต้อง
เคารพอาจารย์ซึ่งเป็นเบื้องต้นของข้าพเจ้าสูงสุด”

โอ้โฮ อันนี้เป็นของพิลึกกึกกือ เพราะฉะนั้นจึงว่ามันไม่
จำเป็นอะไรที่เราจะต้องมาแสดงด้วยปาก อย่างที่เค้าลือกันว่า
แหม องค์นี้เทศน์เก่งเหมือนน้ำไหลไฟดับ เทศน์ไม่มีติด ไม่มีช่อง
โอ้โฮ เหมือนกับเทน้ำออกจากกระบอก กอกๆ สามชั่วโม่งสี่

ชั่วโง่ เหมือนกับพระย่นตระ ลือกกันเอาเป็น ลือกกันเอาตาย ไม่
จำเป็นเลย สำหรับผู้เข้าใจธรรมะ เช่นตัวอย่างพระสารีบุตรเถระ
เจ้าเลื่อมใสเคารพในพระอัสสชิ เพียงแค่กิริยาที่เดินให้เห็น
เท่านั้นก็เลื่อมใสแล้ว นั่นคือเป็นการประกาศศาสนาโดยกิริยา
การแสดงออก ต่อมาก็มาคุยด้วยวาจา

อันนี้เป็นอย่างนั้น ก็ไม่ได้มากมายอะไรเลย ธรรมทั้งหลาย
เกิดมาเพราะเหตุ ดับไปเพราะเหตุเท่านั้น ไม่ได้มากไม่ได้มาย
อะไร จำเป็นอะไรหรือ ซึ่งจะไปนั่งฟังกันเจ็ดชั่วโง่แปดชั่วโง่
อย่างเค้าลือกกันนี้ อันนี้มันไปหลงคำพูด จริงอยู่ไอ้พูดนะมันพูด
ได้ เหมือนเข้ามาพูดอยู่ที่เนี่ย โอ้โฮ ธรรมะนี้มันสรรมมาจากไหน
มันพูดกันนักหนา ทำไมพูดดีนัก แต่แล้วพอเค้าลงมาแล้วเราก็
คุยกัน คุยที่เล่นที่จริงว่า คำพูดไปสรรมมาจากไหน ทำไมถึงพูดได้
ดีเหลือเกิน โอ้โฮ ทำไมท่านวิเศษอย่างนี้ เค้าบอกเค้าเพียร
พยายามมานานหลายปี หัดพูดหัดเทศน์จนกว่าจะเป็นไปได้ก็
พอสมควร

แต่ขอโทษเถอะ ขอดถามซักนิดหนึ่งว่า ไอ้ที่เราเทศน์ไปนี่เราปฏิบัติได้มั๊ย ไม่เห็นตอบได้ซักคนเดียว หัวเราะคึกๆ ไม่ตอบด้วยว่าปฏิบัติได้ครับ ไม่มี ไม่มีใครตอบได้ซักคนเดียวว่าปฏิบัติได้ คือพูดได้เทศน์ได้แต่ปฏิบัติไม่ได้ มันมีความหมายอะไร มันมีความหมายอะไร อันนี้มันเป็นอย่างนั้น เนี่ย

พวกเราก็เหมือนกัน ขอให้ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติเหมือนอย่างที่เราดำเนินมานี้ อย่างยกตัวอย่างปรารภเมื่อก็เห็นว่าเรื่องอะไรทั้งหลายแหล่เกิดขึ้นนิดเดียวนี้ กลัวเรื่องทั้งหลายเหล่านี้จะถึงครูบาอาจารย์ ระส่ำระสายอย่างที่สุดต้องประทับระครอง อ่อนวอนขอร้องยกมือกราบ ยกมือไหว้ ขอแล้วขออีก อธิบายถึงคุณค่าของครูบาอาจารย์ให้เขาฟัง บางครั้งก็สำเร็จ บางครั้งก็ไม่สำเร็จ ในเมื่อไม่สำเร็จเราก็ก้ม ในเมื่อสำเร็จ เราก็ดีอกดีใจของเรา ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น ครูบาอาจารย์แค่องค์เดียว ไม่ใช่มากมายเลย แค่องค์เดียวเท่านั้นแหละ ครูบาอาจารย์เอาใจมาใส่พวกเรานี้ ไม่รู้จักคน แล้วพวกเรามานี้ไม่ใช่โคตรสกุลของท่าน ไม่ใช่ลูกไม่ใช่หลานท่าน ไม่ใช่พ่อ

ไม่ใช่แม่ของท่าน แต่ท่านก็มีความเมตตาอาวรีเผื่อแผ่ ทุกท่านทุกคนอยากให้มีความสุขเสมอเหมือนกัน ก็พยายามที่สุดเท่าที่จะพยายามได้

แม้ว่าพระภิกษุสามเณรทั้งหมดปีนี้ไม่เคยใช้คำหยาบ และไม่เคยด่า ไม่เคยกระแทกกระทั้นพระเณรด้วยคำพูด และกิริยาอาการเลย เพราะอะไร เพราะพระเณรท่านประพฤติดีปฏิบัติชอบ น่ารัก น่าเลื่อมใส เราก็รักลูกของเรายิ่งกว่าอะไรทั้งปวง แม้ใครจะมาดูถูกดูหมิ่นหรือกระทบกระทั่งนอนลูกของตัวเองเนี่ย คงจะเสียใจแทนลูกนี้เป็นอย่างมากที่สุด แล้วพยายามเอาอกเอาใจอย่างที่สุด บรรดาลูกศิษย์คือลูกทั้งหลายเหล่านี้ไม่อยากได้อะไร ต้องการอะไร คำเดียวไม่เคยขัดข้อง ยินดีทั้งนั้น พยายามที่จะสนองตามเจตนา ครูบาอาจารย์องค์เดียวคือพ่อองค์เดียว มีความรักลูกรักเต้า ห่มเทศีวิตจิตใจ พร้อมทั้งสิ่งที่ได้ที่เป็น อันเป็นวัตถุภายนอกก็ดี ธรรมะก็ดี พยายามประสิทธิประสาทวิชาและพยายามให้ ไม่เคยขัดข้อง

เทศน์แม่ชี

แม่ชานางชีก็เช่นกัน สมัยก่อนเราเคยด่าเคยว่ากันบางทีนี่
เอาจนถึงแทบจะตัดคอทิ้งก็มี ความรุนแรงถึงขนาดนั้น แต่ใน
เมื่อตกมาปีนี้ พวกเรามีความเรียบร้อย อาจารย์เองก็รัก รักมาก
ที่สุด ใครจะมาดูถูกดูหมิ่นแม่ชานางชีของเรา เราก็พยายาม
ออกรับแขกอย่างรุนแรง อย่างรุนแรงที่สุด เคยเจอคนดูถูกดูหมิ่น
แม่ชาวแม่ชี เราทันทีเหมือนกันทันที เอาเลย

อย่าว่าใคร ทิดไทย ทิดไทยเค้าก็บวชอยู่ที่วัดเรานี่ เค้าบวช
มาจากอื่น เค้ามาอยู่ที่นี่ แต่เค้าดีกับที่นี่ เค้าก็นับถือแม่ชีที่นี่
เพียงแค่ว่าเค้ามานินทาแม่ชีกับอี่ ชอบมานินทาแม่ชีกัน แล้วก็มา
คุยนินทากัน แค่นี้ บอกละก็เกินคำเดียวเลย เพราะเค้าก็เป็นลูก
ของชีเกินว่า วันนี้ชีเกินต้องให้ทิดไทยออกจากวัดทันที แล้วห้าม
เข้ามาเหยียบวัดนี้อีกเด็ดขาด ให้ออกไปเดี๋ยวนี้เลย บอกให้
ออกไปเดี๋ยวนี้ ชีเกินบอกว่าจะจัดการเดี๋ยวนี้เลย ชีเกินก็ไม่
ขัดข้องเหมือนกัน เอาทันทีเลย วิวแต่่งของก็หิวกระเพาะได้ก็

ทันที ต้องไปอย่างไรวะเลย เพราะเหตุไร ลูกของเราเป็นคนดี มีความประพฤติดี มีความเรียบร้อย ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติ เห็นปานขนาดนี้ ยังจะมาดูถูกดูหมิ่น ดูถูกดูหมิ่นก็ไม่ดูกาลเทศะ แหกหรือเหนือได้เต็มศาลาก็มานั่งนินทาแรงๆอยู่กับอี นั่งต่อหน้ากับอีนะ สาธยายความชั่วของแม่ชี แพล่มๆ

โอ้โฮ! อะไรงั้นนะนี่นะ อะไรงั้นนะ ตัวเองมาอาศัยแม่ชีก็ ทำกับข้าวให้รับประทาน กินอิ่มหมีพลีมันดีแล้ว มีกำลังแล้ว มา นั่งด่าคนทำกับข้าวให้กินนี่มันเรื่องอะไรเนี่ย มันคนหรือสัตว์ ไฉ่ อย่างเนี่ยเลี้ยงไม่ได้ ก็เลยบอกว่าใช้ไม่ได้ทันที

เพราะฉะนั้นอันนี้ขอร้องขอวอนเขาทุกคน เพราะฉะนั้นก็คิดว่าบรรดาคณะแม่ชีทั้งหลายก็คงจะเกรงอกเกรงใจครูบาอาจารย์พอสมควร จึงได้ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ให้เกิดความกระทบกระทั่งอนจิตใจเลย เป็นสิ่งที่น่าเลื่อมใส เป็นอย่างมาก ถ้าเราทำได้อย่างนี้ทุกปีๆเนี่ย อาจารย์จะต้องมีอายุยืน และจะหุ้มเทชีวิตจิตใจให้กับพวกเราทุกท่านที่ปฏิบัติ เนี่ยอย่างที่สุด จะเป็นวัตถุกายนอกก็ดี จะเป็นธรรมะก็ดี แน่นว่า

ชีวิตเราก็ยินดีที่จะอุทิศช่วยเหลือ หากในเมื่อพวกเราเนี่ยดีกัน
อย่างนี้ อย่าให้มีปัญหาเกิดขึ้น อย่าให้มีอะไร ให้พยายามตั้งอก
ตั้งใจ ให้รักกัน เสมือนหนึ่งลูกพ่อคนเดียวกัน มีอะไรก็
เออออห่อหมกกัน มีอะไรก็แบ่งกัน มีอะไรเรามีพอจะแบ่งกันได้ก็
แบ่งกันไป เหมือนพระเณรที่ดำเนินกันอยู่ทุกวันนี้

อันเนี่ยอาจารย์พอใจที่สุด และจะนำพาพวกเราเนี่ยให้ได้
บำเพ็ญความดีเนี่ยอย่างเต็มทีอย่างທີ່พระทำอยู่ทุกวันนี้ อันนี้
พวกเราคิดเอาเอง พยายามไปนอนกายหน้าผากคิด หรือบรรดา
หัวหน้าแต่ละหัวหน้า นำเอาความดีต่างๆไปนั่งสอนนั่งคุยกับ
บรรดาผู้อยู่ใต้ปกครองของตนเองให้เข้าใจ ครูบาอาจารย์แต่ละ
องค์ที่เล่าสู่ฟังมา ท่านดียังไงบ้าง แล้วอาจารย์ทำยังงัยบ้างกับ
อาจารย์เหล่านั้น แล้วครูบาอาจารย์ปัจจุบันนี้พาดำเนินอยู่ทุก
วันนี้ พอใจมั๊ย ให้เราลองคุยกันดูซิ

ครูบาอาจารย์ทุ่มเทชีวิตจิตใจทุกอย่างกับพวกเรา แม้ว่าย
ยวดยานพาหนะอันที่จะนำพาไปบำเพ็ญภายนอก และบำเพ็ญ
กุศลพิเศษทุกสิ่งทุกอย่าง อาจารย์ก็เตรียมไว้ หมายความว่า

ภายในวัดทั้งหมดเนี่ย ไม่มีอะไรขัดข้อง อุปกรณ์ของใช้พร้อมทุกอย่าง ถ้าจะมาเทียบกับวัดอื่นๆแล้ว ของเราก็ไม่ได้ต่ำต้อยเลย อาจารย์ดี้นรนทุกอย่าง เตรียมพร้อมทุกอย่าง และพวกเราก็ได้บำเพ็ญกุศลเนี่ย อย่างดีที่สุด และพาไปดูบรรดาชีทั่วประเทศ ไม่ใช่ไปดูเพื่อจะนินทาเขา อยากจะให้ไปดูทั้งดีและชั่ว

แม่ชีกลุ่มนี้เค้าดี ก็อยากจะให้แม่ชีของเราได้เห็นว่าเนี่ย ดีอย่างนี้ แม่ชีเหล่านี้เค้าดีอย่างนี้ เค้าเป็นอย่างนี้ ดีมั๊ย แล้วไปดูกลุ่มนี้ ดูที่แม่ชีเหล่านี้ นั่งปนกับผู้ชาย นั่งเบียดกับผู้ชาย เอ้า ดูซิ นี่ แม่ชีกับพระองค์นี้ขึ้นไปอยู่ในกุฏินี้สองต่อสอง กำลังนั่งคุยอยู่ นี่ เป็นยังไง ดีมั๊ย และบรรดาแม่ชีจับกลุ่มอยู่กับพระคุยกัน เสมือนหนึ่งผัวเมียกัน เราเห็นแล้วถามว่าเป็นยังไง ดีมั๊ย พอใจมั๊ย แล้วอาจารย์เนี่ยปูพื้นฐานให้อย่างดี ตั้งแต่เริ่มต้นมาอยู่ที่นี้จนถึงปัจจุบัน พวกเราพอใจกันมั๊ย

และพาไปดูจนกระทั่งแม่ชีขอทาน นั่งหัวสลอน ชันไครชัน เรา “ทำบุญกับแม่ชีเจ้าค่า ๆ” ไปหาดูเถอะทั่วไป พระธาตุพนมก็มี พระพุทธรูปาทสระเบื่ก็มึ พาแม่ชีพวกเราไปดู เดินเวียนดู เห็น

มัย ดูเองๆ นี่แม่ชีทั้งนั้น ดูเองเห็นมัย “ทำบุญกับแม่ชีเจ้าค่าๆ”
ต่างคนต่างถือขันห้วสลอน เป็นเกียรติแล้วหรือยัง อันนี้ถือว่า
เป็นเกียรติมัย ดีมัย กับเราอยู่ปัจจุบันนี้เป็นเกียรติมัย มองชะ

แต่บางคนเค้าว่าแม่ชีวัดเขาสุกิมนี้มันแค่แม่ครัว มันไม่ใช่แม่
ชี ดูให้ดีๆ อ่านให้ดีๆ สิ่งที่เราทำ เป็นบุญเป็นกุศลหรือไม่ และพา
ไปดูแม่ชีอีกสายหนึ่ง งานเค้าก็ไม่ได้หยุดเหมือนกันกับเรา แต่ผ้า
ขาวเป็นผ้าดำ ทำไง ถางป่าแล้วก็เผาป่า ถางป่าแล้วก็เผาป่า
ปลูกข้าวโพด ไล่ข้าว สารพัดทุกอย่าง ปลูกถั่วปลูกผัก ทำไง
หน้าข้าวเม่า ทำข้าวเม่าถวายพระ หน้าข้าวใหม่ เอาข้าวใหม่มา
ถวายพระ หน้าข้าวโพด ข้าวโพดถวายพระ ไล่ส่วนเหลือไปขาย
เอาตั้งมาสำหรับบำรุงพระ งานของเขาไม่ได้หยุด แต่งานนั้นเป็น
เกียรติหรือไม่ อยากให้ดู ว่าเป็นเกียรติมัย ก็พาไปดูเนี่ย เค้าทำ
สวนอย่างเนี่ยเป็นเกียรติมัย เค้าก็ไม่ได้หยุดเหมือนกันกับเรา

กับของเรา ของหลังไหลเข้ามาๆ ไม่จำเป็นต้องขอทาน เรา
เพียงแค่นั่งทำ เสร็จแล้วก็สับเปลี่ยนกัน ชุดนี้สองชั่วโมงกลับไป
เอาชุดนั้นมาต่อ เอากลับไป ชุดนี้มาต่อ แล้วก็ฉลัดเปลี่ยนเวียน

กันอยู่ตลอดเวลา มีโอกาสบำเพ็ญกันได้อย่างสมบูรณ์ อย่างนี้เป็นยังไงบ้าง ถือว่าเป็นงานบุญงานกุศล เป็นงานที่เป็นเกียรติหรือไม่

อันเนี่ย ทั้งหมดนี้แหละ เราต้องเอาไปเล่าสู่กันฟัง บอกเล่ากำลั๑บให้กันทราบว่า เราอยู่กับครูบาอาจารย์นี้ พอใจมั๑ย พอใจกับท่านมั๑ยที่ท่านเปรียบทุกสิ่งทุกอย่างให้เรา ถ้าไม่พอใจ เราจะเอายังไงต่อไป ครูบาอาจารย์องค์ไหนเรียกว่าเราพอใจที่สุด เราก็ต้องยกขบวนเข้าไปสู่อาจารย์องค์นั้น ก็มีกันแค่นั้น

เพราะฉะนั้นที่เล่ามาวันนี้ยืดยาวเหลือเกิน เพราะเราไม่ได้คุยกันนาน นานที่สุดไม่ได้คุยกัน แต่ปีนี้ได้รับความสบายอกสบายใจ กับบรรดาคณะแม่ชีทั้งหลาย สบายใจมาก จึงอยากจะให้บรรดาคณะแม่ชีทั้งหลายเนี่ยได้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะดีได้ อย่าให้มีปัญหาอะไรทั้งปวงเกิดขึ้น ขอให้ตั้งอกตั้งใจให้ดีที่สุด พระภิกษุสามเณรเราก็เหมือนกัน ถ้ารักอาจารย์ นับถืออาจารย์ ก็ต้องตั้งใจประพฤติปฏิบัติให้ดี อันนี้เล่าสู่กันฟังนะ

วันนี้ก็ได้เล่าอะไรต่ออะไรต่างๆ ธรรมะบ้าง ไม่ใช่ธรรมะบ้าง
ประวัติบ้างอะไรบ้างให้พวกเราได้ฟัง ยืดยาวจนเหนื่อยแสน
เหนื่อย อยากจะให้พวกเราท่านทั้งหลายเนี่ย เอาไปพินิจ
พิเคราะห์ และก็พิจารณาดูว่าควรไม่ควรประการใด และก็
ตัดสินใจซะให้ดี ถ้าเห็นว่าดี เราก็ตั่งหน้าประพฤติปฏิบัติให้ดี
ที่สุด แล้วต่อไปอาจารย์ก็จะได้ทုံมเทศีวิตจิตใจเพื่อเป็นการให้
พวกเรามีกำลังใจ ได้รับการสะดวก ได้รับการสบายในการ
บำเพ็ญกุศลทุกกรณีเท่าที่อาจารย์จะทำได้ เพราะฉะนั้นการเล่า
สู่ฟังวันนี้ยืดยาวแล้ว ก็ขอยุติเพียงแค่นี้

ที่มา: <https://youtu.be/MoXGMIntlj4>